

[Svend Haugaard.]

ikke bliver beskattet. Herved kunne man undgå de uheldige forhold, at ældre landmænd bliver siddende for længe ved deres ejendom, fordi de ikke kan frigøre sig for den store kapitalvindingsafgift, og det sætter sig tydelige spor i en ekstensiv brugsform. Produktionen stiger erfaringsmæssigt stærkt ved ungt ejerskifte.

Vi må nok også erkende, at der har været lidt for stive former i vores produktudvikling, en fejl hos erhvervet selv og dets organisation, men også at det øvrige samfund har vist for lidt forståelse for landbrugets betydning og de forhold, der kunne give erhvervet humør til at være virkelig aktivt.

Dette sidste har vi fået bevis på i de sidste dage, hvor vi modtog beskeden om, at EF's landbrugspriser var blevet hævet, og det har givet sig udslag i protester fra forbrugerside. Jeg synes, der er grund til at spørge, om landbruget skal være det eneste erhverv, som ikke skal have omkostningsdækning. Får erhvervet ikke omkostningsdækning, vil der blive ustabil produktion med stærkt svingende priser, og det er hverken erhvervet eller befolkningen tjent med, for slet ikke at tale om valutakassen og det meget store antal uden for landbruget, der beskæftiges med forædling af landbrugsproduktionen. Hertil kan føjes, at intet andet eksport erhverv af betydning har så lav en andel af importen i forhold til beløbet, der eksporteres for, som landbrugserhvervet.

Jeg vil gerne slutte disse bemærkninger med, at samfundet som helhed har en meget betydelig fordel af, at dansk landbrug får så rimelige arbejdsvilkår, at humøret kan holdes, så der kan investeres i effektiv produktion til gavn for eksport og beskæftigelse, og vi bør nok i fremtiden fra samfundets side vise denne erkendelse lidt tydeligere, end vi hidtil har gjort det.

Lowzow (KF):

Jeg skal ikke gå helt så detaljeret ind i sagen, som den tidligere taler gjorde det, men tage det lidt mere generelt og se på de generelle landbrugsforhold og landbrugets muligheder.

Jeg kan ikke lade være med at vende tilbage til kommunisternes indlæg, for når netop vi kommunister, blev der sagt her i dag, har rejst denne debat, så er det ikke ud

fra et landbrugsfjendtligt synspunkt. Jeg synes jo, det var ganske rart, at kommunisterne dog var klar over, at de var ude på kanten af at kunne blive misforstået for det oplæg, der blev lagt her i dag, som ganske tydeligt af det frie danske landbrug kunne tages som noget, der ville ødelægge det.

Når kommunisterne kommer med et så tungt indlæg om landbrugsspørgsmålet i dag, så kan det nok forskrække, og ikke alene forskrække landbruget, men også forskrække hele resten af befolkningen eller burde i hvert fald gøre det. For hvad koster det den russiske forbruger, at dette — et af verdens bedste landbrugslande — ikke kan brødføde sig selv efter så mange års kommunistisk styre? Og når man taler om sikringen af den lille danske landmænd, så kunne man lide at spørge, hvor mange små landmænd der er tilbage i de lande, som kommunisterne styrer, og hvor stor en procentdel af produktionen i Rusland der bliver produceret på de minimale små lodder, som ligger. Det har vi jo ganske nøje tal for, og de viser netop, hvad der ligger i en sådan produktion og et sådant produktionsbillede.

Hermed er jeg sådan set færdig med debatten om kommunistisk landbrug. Det er ikke lykkedes noget sted i verden. Nej, for landbruget er et hårdt erhverv. Det er et erhverv, som kræver en meget stor arbejdsindsats og en arbejdsindsats, som strækker sig langt ud over normal arbejdstid, og det passer slet ikke med statsdrift, må man sige. En glæde får man til gengæld af at være i dette erhverv. Det er glæden ved at være sig selv, glæden ved at kunne arbejde for sig selv og glæden ved at arbejde med natur og det, der gror, og det, der vokser. Der er kun ét erhverv, der kan sammenlignes med landbrug, og det er fiskeriet. Også her bør man bygge, så vidt man overhovedet kan, på det personlige ejendomsforhold.

Så kan man spørge: hvad er det, landbruget har brug for i dag? Hvad er det, landbrugerne føler, når man kommer ud i landet? Det, man ønsker, og det, man har håb om, er i virkeligheden den mindst mulige indblanding fra lovgivningens side, den størst mulige frihed til at tilpasse sig, og det vil jeg blive ved med at komme tilbage til. Og når vi taler om at blande sig, så er det også et spørgsmål, som ministeren sagde, om ikke denne debat burde have ventet, til vi havde